

نشانه‌های نرمش از پکن تا واشنگتن

ترامپ در دوره دوم از رویکرد جنگ طلبانه در قبال چین حمایت نمی‌کند

در نظر بگیریم. در آغاز دوره اول ریاست جمهوری ترامپ، چین به وضوح نمی‌دانست که چگونه باید با او تعامل کند، نه به دلیل اشتباه در ارزیابی چین، بلکه به دلیل تغییرات سیاسی در ایالات متحده. ترامپ برخلاف سایر سیاستمداران آمریکایی بود؛ اگرچه به طور رسمی جمهوری خواه بود، اما با چهره‌های جمهوری خواه سنتی هم‌راستا نبود و در عین حال به نظر می‌رسید که کنترل هر دو مجلس نمایندگان و سناترا در دست دارد، ولی نتوانسته بود هیچ ابتکار عمل قابل توجهی را پیش ببرد. بسیاری از تکنوکرات‌های او که به اصطلاح به «دولت عمیق» معروف بودند، شخصاً از سوی او منصوب نشده بودند و او مجبور به سازش با Establishment جمهوری خواه شده بود. بنابراین، دوره اول او هنوز تا حد زیادی تحت تأثیر رقابت دوجانبه بود.

اگرچه لفاظی‌ها و اقدامات ترامپ به طور مستقیم به افول روابط آمریکا و چین کمک کرد، اما این قابل بحث است که آیا ترامپ خود به دنبال تشدید درگیری‌ها به حد جنگ تمام‌عیار بود یا خیر. دلیل این سؤال ساده است: افول روابط آمریکا و چین در دوره اول ریاست جمهوری او ناشی از اجماع دوجانبه در بین نخبگان دموکرات و جمهوری خواه بود. با این حال، در دوره دوم ترامپ، این اجماع دوجانبه احتمالاً تضعیف خواهد شد. حزب جمهوری خواه عملاً به حزب ترامپ تبدیل شده، در حالی که حزب دموکرات پس از شکست شدید انتخاباتی، توانایی تعیین دستورکار سیاسی خود را از دست داده است. تقریباً تمام مقامات دولتی که سیاست چین را در دوره اول ترامپ شکل داده بودند، دیگر در مقام خود نیستند. با توجه به این تحولات، فرض اینکه دینامیک‌های مقابله‌ای دوره اول ترامپ در دوره دوم نیز ادامه یابد، ساده‌انگارانه خواهد بود.

از منظر اقتصادی صرف، جنگ تجاری ترامپ علیه چین ممکن است تأثیر مستقیم شدید نداشته باشد. هرچند که صادرکنندگان چینی در ابتدا با اختلالاتی روبه‌رو شدند، اما آنها سریعاً راه‌حل‌هایی پیدا کردند تا اثرات آن را کاهش دهند، در حالی که بخش زیادی از هزینه‌ها در نهایت بر دوش مصرف‌کنندگان آمریکایی قرار گرفت. اما جنگ تجاری دارای اهمیت نمادین عمیقی بود.

این امر به چین هشدار داد که دوران همکاری آمریکا و چین در چهارچوب جهانی سازی به پایان رسیده و روابط از منافع متقابل به رویارویی (اگر نه یک جنگ سرد جدید) تبدیل شده است. به دنبال این موضوع، چین توسعه سیستم صنعتی مستقل‌تری را تسریع و تلاش کرد با دنیا به روشی خوداتکا تعامل کند. جنگ تجاری به همراه درگیری‌های مالی و فناوری به وقوع پیوست.

در دوره اول ریاست جمهوری دونالد ترامپ، روابط آمریکا و چین بشدت دچار افول شد، هرچند که نشانه‌های این روند از دوران باراک اوباما شروع شده بود. ترامپ، رابرت لایت‌هایزر را به عنوان نماینده تجاری خود منصوب کرد تا به مسائلی که به آنها «شیوه‌های ناعادلانه تجاری» می‌گفت، از جمله دزدی مالکیت فکری، انتقال‌های اجباری فناوری و کسری‌های تجاری، رسیدگی کند. او در همین زمان، افرادی همچون استیو بنن و مایک پمپئو را به کار گرفت که نقش‌های کلیدی در شکل‌دهی به سیاست چین ترامپ ایفا کردند.

یادداشت

این سیاست به طور مستقیم علیه سیستم و ایدئولوژی حزب کمونیست چین موضع‌گیری کرد و برخی از شدیدترین حملات به چین در دهه‌های اخیر را آغاز کرد.

از دیدگاه چین، این اقدامات کاملاً غیرقابل قبول بود و پکن واکنش‌های متناسبی نشان داد. در سال ۲۰۱۹، در دوران اعتراضات هنگ‌کنگ، احساس ضدآمریکایی در چین به اوج خود رسید، چرا که ایالات متحده به عنوان نیروی محرکه این ناآرامی‌ها در نظر گرفته می‌شد. این دوره همچنین شاهد گسترش بحث در چین در مورد کتاب گراهام آلیسون با عنوان «Destined to War» بود که استدلال می‌کند درگیری بین آمریکا و چین اجتناب‌ناپذیر است.

در سال ۲۰۱۸، کنگره آمریکا با اتفاق نظر دوجانبه چندین لایحه ضد چین را تصویب کرد که به مسائلی همچون سین‌کیانگ، تبت، هنگ‌کنگ و تایوان می‌پرداخت. در واکنش، در سال ۲۰۱۹، رئیس‌جمهوری شی جین‌پینگ قوی‌ترین سخنرانی خود در مورد تایوان را در

تاریخ پیام به هموطنان تایوان ارائه داد و به وضوح بیان کرد که چین استفاده از زور را رد نمی‌کند و حق اتخاذ همه تدابیر لازم را برای خود محفوظ می‌دارد. تا سال ۲۰۲۰، ترامپ بارها در سخنرانی‌های عمومی از ویروس کووید-۱۹ به عنوان «ویروس چین» یا «ویروس ووهان» یاد کرد، که منجر به تبعیض گسترده علیه چینی‌ها و دیگر جوامع آسیایی در ایالات متحده شد. این اظهارات با محکومیت‌های شدید از سوی دولت و مردم چین روبه‌رو شد. بنابراین، بدون اغراق می‌توان گفت که در طول دوره اول ریاست جمهوری ترامپ، روابط آمریکا و چین به اوج تنش‌های خود رسید.

با این حال، در هنگام تحلیل روابط آمریکا و چین در دوران ریاست جمهوری ترامپ و ارزیابی اینکه آیا دوره دوم ریاست جمهوری او منجر به همکاری یا ادامه رقابت خواهد شد، ضروری است که زمینه‌های سیاسی وسیع‌تر و پیچیده‌تری را

یی وای‌تاو

استاد
دانشگاه شانگهای